

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 637

NAD č. 321

Značka archivního souboru: AO Orlovice

Archiv obce Orlovice

1938-1945

Zpracoval: Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Gemeindeamt Silberberg (Orlovice, Pocinovice, Domažlice, Česko : 1938-1945)	3
II. Dějiny archivního souboru	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru	5
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	5
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	6
Příloha: Seznam použitých zkratk	7
Jednotky popisu	8
Obec a její správa	8
Domovské právo	8
Všeobecná správní činnost obce	8
Vyhlašování zákonů a nařízení	8
Organizace činnosti obecní samosprávy	8
Spisová služba	8
Správa obecního majetku	9
Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	9
Působení obce ve veřejném zájmu	9
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	9
Rejstřík korporativní	10
Rejstřík zeměpisný	11

I. Dějiny původce archivního souboru

Gemeindeamt Silberberg (Orlovice, Pocinovice, Domažlice, Česko : 1938-1945)

CAM: 149289

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Obecní úřad Orlovice, užití: překlad, čeština

Vznik, vznik změnou předchůdce: 1. 10. 1938

předchůdce: Obecní úřad Pocinovice (Pocinovice, Pocinovice, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Zánik, zánik zrušením/změnou: květen 1945

nástupce: Místní národní výbor Pocinovice (Pocinovice, Pocinovice, Domažlice, Česko : 1945-1990)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku čsl., o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění

Vztahy:

sídlo: Orlovice (Pocinovice, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Orlovice (Pocinovice, Domažlice, Česko)

Dějiny

Od roku 1850 byly Orlovice osadou obce Pocinovice (soudní okres Kdyně, politický okres Domažlice). Po záboru pohraničních oblastí politického okresu Domažlice na základě mnichovské dohody se Orlovice v říjnu 1938 staly součástí Německé říše jako samostatná obec okresu Železná Ruda (Markt Eisenstein) v Bavorsku (Land Bayern), kdežto samotná obec Pocinovice zůstala na území tzv. druhé republiky, později Protektorátu Čechy a Morava. Úřadovat se na nově vzniklém obecním úřadu začalo pravděpodobně 15. října, ze kdy pochází první zápis v podacím protokolu.

V roce 1930 žilo v Orlovicích 108 obyvatel (z toho 49 národnosti české a 59 německé) ve 21 domech. V roce 1939 zde žilo 102 obyvatel a k roku 1944 bylo uváděno 24 čísel popisných.

Obecní samospráva se řídila německým obecním řádem (Deutsche Gemeindeordnung) z 30. ledna 1935.

Po skončení druhé světové války převzal správu obce Místní národní výbor Pocinovice.

Vnitřní struktury korporace

Na základě Německého obecního řádu (něm. Deutsche Gemeindeordnung) z 30. 1. 1935, jenž v českém pohraničí zabraném po mnichovské dohodě vstoupil v platnost 20. 11. 1938, byla v obci konstituována obecní správa s nevolenými funkcionáři. V jejím čele stál starosta, který vedl výkon správy v naprosté a výhradní odpovědnosti, pokud zákon ve vyjmenovaných oblastech nestanovil jinak. Jako pomocníci mu podle německého obecního řádu sloužili přidělenci (něm. Beigeordneten). Dalšími funkcionáři obecní správy byli obecní radové (něm. Gemeinderäte). Jejich úkolem bylo zabezpečovat trvalý styk správy se všemi vrstvami obyvatelstva, vysvětlovat starostou vydaná ustanovení a zajišťovat jejich kladné přijetí ze strany veřejnosti. Zákon stanovil oblasti, které byly určeny k poradám mezi obecními radou a starostou (Německý obecní řád, § 55, odst. 1). V obci Orlovice je na jediném dochovaném protokolu z října 1943 podepsán starosta Martinitz a dva obecní radové Kautnik a Zoglmann.

Funkce korporace

Vlastní správa obce (evidence obyvatel obce, vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů);

správa obecního majetku a finanční hospodaření obcí (sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, vedení účetní agendy);

péče o pořádek, bezpečnost a veřejné potřeby obyvatel (dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností, dohled nad pobytem cizích osob, dohled nad bezpečností staveb a

dodržováním stavebních předpisů);

péče o chudé;

spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech (podíl na vybírání daní, sčítání obyvatel, provádění soupisů hospodářských zvířat, spolupůsobení v zásobovací agendě).

Normy - konstitutivní

Zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (něm. Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49-64. Nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. 11. 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614-1618.

Dekret prezidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, Archiv obce Orlovice.

Amtliches Gemeindeverzeichnis für das Deutsche Reich auf Grund der Volkszählung 1939. Berlin: Verlag für Sozialpolitik, Wirtschaft und Statistik, Paul Schmidt, 1940.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

Statistický lexikon obcí v Zemi české: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. V Praze: Orbis, 1934.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Nepodařilo se dohledat informace k sídlu původce, uložení dokumentů ani jejich ztrátám.

Přímý zdroj akvizice:

Okresní archiv Domažlice převzal archiválie 10. ledna 1956 (č. přírůstku nedohledáno).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Torzovitě dochovaný archivní fond obsahuje archiválie z let 1938–1945. Jedná o 5 podacích protokolů a 1 karton o celkové metráži 0,11 bm. Původně evidované 4 úřední knihy byly nově identifikovány jako podací protokoly a mezi spisy byl dohledán další podací protokol.

Z důvodu absence spisového plánu původce bylo pro vytvoření inventárního seznamu použito umělé pořádací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017). Inventární seznam je podle typu vykonávané agendy členěn na pět sérií (těm jsou v případě nutnosti podřazeny série nižší úrovně), které obsahují složky a jednotlivosti. Vzhledem k torzovitosti archivního fondu bylo schéma z důvodu přehlednosti zjednodušeno (vypuštěny nadbytečné série).

Budoucí přírůstky:

Neočekávají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

U podacího protokolu ppr 5 chybí zadní deska, přední deska je utržená a zašpiněná.

Charakter poškození:

trhliny, přelomení

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií ver. 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017).

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. 3. 2010 (čj. SOAP/006-0767/2010) včetně dodatků.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond poskytuje pouze omezené informace k dějinám obce v letech 1938–1945, kdy byly Orlovice součástí říšskoněmeckého území.

Nejrozsáhlejší část archivního fondu tvoří vyhlášky landráta z let 1939–1940 (poř. č. 7, kar 1/2) a podací protokoly (poř. č. 12, 13, 16–18, ppr 1–5). Ty dokumentují značný objem písemností, které musel obecní úřad zpracovávat.

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
podací protokoly	5	1938-1945
kartony	1	1938-1945

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

Archivní fond pořádal Matěj Šlais v roce 1956. V únoru 2022 archivní fond nově uspořádala a archivní pomůcku prostřednictvím aplikace ELZA sestavila Jana Hrušková.

Prameny a literatura:

Viz Zdroje informací v I. kapitole.

Zpracovatel jednotky popisu: Hrušková, Jana, Mgr. (působnost od 2011-)

Datum popisu: 19. 7. 2024

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
kar	karton
NAD	Národní archivní dědictví
poř. č.	pořadové číslo
ppr	podací protokol
úrov.	úroveň

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/321	1	
	Archiv obce Orlovice geografický objekt: Orlovice (Pocinovice, Domažlice, Česko)		
1	1	2	
	Obec a její správa		
2	1/1	3	
	Domovské právo		
3	1/1//1	4	kar 1/1
	Evidence příslušníků obce		1939–1940
2	1/2	5	
	Všeobecná správní činnost obce		
3	1/2/1	6	
	Vyhlašování zákonů a nařízení		
4	1/2/1//1	7	kar 1/2
	Vyhlášky a nařízení (Úřad landráta v Železné Rudě)		1939–1940
3	1/2/2	8	
	Organizace činnosti obecní samosprávy		
4	1/2/2//1	9	
	Zápis ze zasedání obecní rady úřední kniha: 1 spojeno s: Zápis ze zasedání obecní rady 21. 10. 1943; Archiv obce Orlovice, CZ223101010/321/1/2/3//2/2		21. 10. 1943
4	1/2/2//2	10	kar 1/3
	Obecní rada (upozornění na nedostatečný počet obecních radních na schůzi)		1939
3	1/2/3	11	
	Spisová služba		
4	1/2/3//1	12	ppr 1
	Podací protokol (doručená pošta)		15. 10. 1938 – 5. 4. 1941
4	1/2/3//2	13	ppr 2
	Podací protokol a zápis ze zasedání obecní rady		17. 10. 1938 – 21. 10. 1943
5	1/2/3//2/1	14	
	Podací protokol (odeslaná pošta) podací protokol		17. 10. 1938 – 5. 4. 1941
5	1/2/3//2/2	15	
	Zápis ze zasedání obecní rady úřední kniha		21. 10. 1943
4	1/2/3//3	16	ppr 3
	Podací protokol (č. j. 1/1941–1150/1942)		2. 4. 1941 – 1. 5. 1942
4	1/2/3//4	17	ppr 4
	Podací protokol		1. 4. 1942 – 5. 4. 1944

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
4	1/2/3//5 Podací protokol fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: chybí zadní deska, utržená a zašpiněná přední deska charakter poškození: trhliny, přelomení	18	ppr 5 4. 4. 1944 – 18. 4. 1945
1	2 Správa obecního majetku	19	
2	2//1 Rozpočtové hospodaření obce (rozpočty 1939–1942, účetní závěrka 1943)	20	kar 1/4 1939–1944
1	3 Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	21	
2	3//1 Stavební záležitosti (evidence domů v obci, evidence stavebních míst)	22	kar 1/5 1939–1944
1	4 Působení obce ve veřejném zájmu	23	
2	4//1 Péče o děti (Maria Stelzerová)	24	kar 1/6 1940
1	5 Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech	25	
2	5//1 Sčítání lidu (průkaz sčítacího komisaře, kontrolní seznam)	26	kar 1/7 1938–1939
2	5//2 Válečné zásobování	27	kar 1/8 1940
2	5//3 Udělení čestného kříže německé matky Paulině Grasslové (zamítnutí návrhu)	28	kar 1/9 1939
2	5//4 Daňové záležitosti (korespondence s finančním úřadem)	29	kar 1/10 1939
2	5//5 Zemědělství (seznam držitelů půdy, výkaz změn kontingentu dobytka)	30	kar 1/11 1939–1945
2	5//6 Lesnictví (vyhláška o drobném prodeji v revíru Orlovice)	31	kar 1/12 1939

Rejstřík korporativní

Gemeindeamt Silberberg (Orlovice, Pocinovice, Domažlice, Česko : 1938-1945), úřad
obecní a přenesené státní správy

1

Rejstřík zeměpisný

Orlovice (Pocinovice, Domažlice, Česko)

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Orlovice

Značka archivního souboru: AO Orlovice

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1938–1945

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 6 (ppr, 5, 1938–1945; kar, 1, 1938–1945)

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 31

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,11 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 19. července 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Jana Hrušková

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Jana Hrušková

Počet stran archivní pomůcky: 12

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 19. července 2024 (čj. SOAP/10-562/2024)